

Vergaderjaar 2016–2017

34 725 XII

Jaarverslag en slotwet Ministerie van Infrastructuur en Milieu 2016

Nr. 4

MEMORIE VAN TOELICHTING

A. ARTIKELGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL

Wetsartikelen 1 en 2

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 1, derde lid, van de Comptabiliteitswet 2001 elk afzonderlijk bij de wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd.

Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2016 wijzigingen aan te brengen in:

1. de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu;
2. de begrotingsstaat inzake de agentschappen van dit ministerie.

De in de begrotingsstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht.

De Minister van Infrastructuur en Milieu,
M.H. Schultz van Haegen-Maas Geesteranus

B. BEGROTINGSTOELICHTING

1.	Leeswijzer	1
2.	Het beleid	3
2.1	Overzicht belangrijkste uitgaven- en ontvangsten mutaties	3
2.2	De beleidsartikelen	4
2.3	De niet-beleidsartikelen	15

1. Leeswijzer

Algemeen

De opzet en structuur van de onderliggende begroting voor Hoofdstuk XII is gebaseerd op de Rijksbegrotingsvoorschriften van het Ministerie van Financiën. In de Rijksbegrotingsvoorschriften 2016 zijn onderstaande uniforme ondergrenzen opgenomen, welke worden gehanteerd bij het toelichten van begrotingsmutaties op het niveau van artikelonderdeel.

Model 2.25 Rijksbegrotingsvoorschriften 2016

Omvang begrotingsartikel (stand ontwerpbegroting) in € miljoen	Beleidsmatige mutaties (ondergrens in € miljoen)	Technische mutaties (ondergrens in € miljoen)
< 50	1	2
=> 50 en < 200	2	4
=> 200 < 1.000	5	10
=> 1.000	10	20

Opbouw

Dit wetsvoorstel kent een opbouw waarbij afhankelijk van de informatievraag- en behoefte verder kan worden ingezoomd. Deze verdiepingsslag is als volgt opgebouwd.

1. In de begroting(wet)staten zijn de wijzigingen op de begrotingsstaten van het jaar 2016 voor de departementale begroting van Infrastructuur en Milieu (XII) en inzake de agentschappen opgenomen. Deze dient ter autorisatie van de mutaties die op artikelniveau in de verplichtingen-, uitgaven- en ontvangstenramingen worden voorgesteld bij deze Slotwet.
2. In het overzicht in paragraaf 2.1 zijn de belangrijkste uitgaven- en ontvangstenmutaties opgenomen, die op hoofdlijnen inzicht verstrekt in de belangrijkste budgettaire voorstellen die leiden tot wijziging van de begroting. Hiermee kan snel een indruk worden verkregen van de inhoud van dit wetsvoorstel.
3. In de artikelgewijze toelichting (paragraaf 2.2 beleidsartikelen en paragraaf 2.3 niet-beleidsartikelen) zijn in de tabellen budgettaire gevolgen van beleid de mutaties in de Tweede suppletore begroting uitgesplitst in miljoenennota- en najaarsnotamutaties. De miljoenennotamutaties zijn reeds in de, aan uw Kamer voorgelegde, Ontwerp-begroting 2017 (Kamerstukken II 2016–2017 34 550 XII, nr. 2) toegelicht. De begrotingsmutaties van de najaarsnota worden toegelicht op basis van bovengenoemde staffel en/of beleidsmatig relevant. De gepresenteerde budgetflexibiliteit (juridisch verplicht) bij Slotwet is de stand per 31 oktober 2016.

2. Het beleid

2.1 Overzicht belangrijkste uitgaven- en ontvangstenmutaties

Suppletoire mutaties 2016 (Slotwet) (in € mln.)

	Artikel	Uitgaven	Ontvangsten
Stand ontwerpbegroting		8.176,0	212,5
Stand vastgestelde begroting 2016		8.176,0	212,5
Stand 1e suppletoire begroting 2016		8.118,2	241,4
Stand 2e suppletoire begroting 2016		7.910,3	206,6
– Mutaties Slotwet 2016			
Kader relevante mutaties			
1.	GSM-R / NS Sociale Veiligheid	16	– 5,8
2.	Onderzoeksopdrachten	97	– 2,6
3.	Lagere uitgaven apparaat	98	– 6,0
4.	ETS-ontvangsten	19	7,6
5.	Clean Development Mechanism	19	– 3,9
6.	Diversen	div.	– 0,2
Realisatie 2016		7.891,0	210,1

Toelichting

1. GSM-R / NS Sociale Veiligheid

Dit betreffen lagere uitgaven die met name worden veroorzaakt doordat nog te betalen subsidiemiddelen GSM-R (€ 4,3 miljoen) pas in 2017 tot betaling zullen komen. Daarnaast is er een afwijking in het kasritme van het subsidieverzoek NS Sociale veiligheid / beschikking (€ 1,5 miljoen).

2. Onderzoeksopdrachten

De lagere uitgaven worden met name veroorzaakt door vertraagde uitbesteding van onderzoeksopdrachten bij ANVS en PBL (€ 1,3 miljoen). Daarnaast zijn er lagere uitgaven die met name zijn ontstaan door vertragingen in de campagnes *Pluk* en van *AnaarBeter*. Ook zijn er minder kosten gemaakt in de uitvoering van de Strategische Kennis- en Innovatie-agenda (SKIA) door de directie Kennis, Innovatie en Strategie (KIS) (€ 0,5 miljoen).

3. Lagere uitgaven apparaat

Het overschot op artikel 98 is voornamelijk het gevolg van lagere externe inhuur vertraging bij de (verrekening van) contracten voor de projecten ERTMS, Openbaar Vervoer en Spoor en Eenvoudig Beter. Daarnaast wordt dit overschot mede veroorzaakt doordat het gebouw Koningskade 4 langer in gebruik blijft van het Rijk waardoor de te betalen afkoopsom lager is.

4. ETS-ontvangsten

De emissie veilingopbrengsten in het kader van het Emission Trade System (ETS) zijn met € 7,6 miljoen hoger uitgevallen dan geraamd.

5. Clean Development Mechanism (CDM)

Bij Ontwerpbegroting 2018 is besloten dat vrijvallende middelen van het Clean Development Mechanism (CDM) worden ingezet voor de programma's Carbon Pricing Leadership Coalition en Partnership for Market Readiness. De terugstorting door de Wereldbank van de resterende CDM-middelen heeft echter niet meer in 2016 plaatsgevonden en schuift door naar 2017.

2.2 De beleidsartikelen

Artikel 11 Integraal Waterbeleid

Budgettaire gevolgen van beleid: Slotwet 2016 (Bedragen x € 1.000)

11	Integraal Waterbeleid	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 2e suppletoire begroting	Mutaties Slotwet	Realisatie 2016
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6) = (1)+(2)+(3)+(4)+(5)
Verplichtingen		41.900	0	2.760	6.018	3.960	54.638
Uitgaven:		45.973	0	840	1.120	936	48.869
<i>Waarvan juridisch verplicht:</i>		<i>92%</i>					
11.01	Algemeen waterbeleid	33.872	0	1.035	406	854	36.167
11.01.01	Opdrachten	3.932	0	2.843	- 100	- 46	6.629
11.01.02	Subsidies	10.360	0	81	0	917	11.358
	– <i>Partners voor Water (HGIS)</i>	<i>10.360</i>	<i>0</i>	<i>31</i>	<i>0</i>	<i>917</i>	<i>11.308</i>
	– <i>Overige subsidies</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>50</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>50</i>
11.01.03	Bijdrage aan agentschappen	17.545	0	- 626	406	0	17.325
	– <i>waarvan bijdrage aan RWS</i>	<i>17.144</i>	<i>0</i>	<i>- 740</i>	<i>397</i>	<i>0</i>	<i>16.801</i>
	– <i>waarvan bijdrage aan KNMI</i>	<i>401</i>	<i>0</i>	<i>114</i>	<i>9</i>	<i>0</i>	<i>524</i>
11.01.04	Bijdrage aan medeoverheden	2.035	0	- 1.263	100	- 17	855
11.02	Waterveiligheid	2.802	0	- 133	333	- 1	3.001
11.02.01	Opdrachten	2.802	0	- 133	333	- 1	3.001
11.03	Grote oppervlaktewateren	2.008	0	45	576	- 54	2.575
11.03.01	Opdrachten	2.008	0	45	576	- 54	2.575
11.03.05	Bijdrage aan internationale organisaties	0	0	0	0	0	0
11.04	Waterkwaliteit	7.291	0	- 107	- 195	137	7.126
11.04.01	Opdrachten	3.993	0	- 167	350	- 174	4.002
11.04.02	Subsidies	0	0	60	419	- 1	478
11.04.04	Bijdrage aan medeoverheden	1.531	0	0	- 881	322	972
11.04.05	Bijdrage aan internationale organisaties	1.767	0	0	- 83	- 10	1.674
Ontvangsten		0	0	0	0	248	248

Verplichtingen

De mutatie ontstaat voornamelijk door werkzaamheden aan de Icoon Afsluitdijk in 2017 waarvoor in 2016 reeds meerjarige verplichtingen zijn aangegaan waarvoor verplichtingenbudget (€ 5,8 miljoen) vanuit 2017 naar 2016 is overgeheveld. Daarnaast wordt in 2016 een meerjarige rijksbijdrage geleverd voor het programma Lumbricus (€ 1,8 miljoen).

Artikel 13 Ruimtelijke ontwikkeling

Budgettaire gevolgen van beleid: Slotwet 2016 (Bedragen x € 1.000)

13	Ruimtelijke Ontwikkeling	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e supplettoire begroting	Mutaties 2e supplettoire begroting	Mutaties Slotwet	Realisatie 2016
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6) = (1)+(2)+ (3)+(4)+(5)
Verplichtingen		111.358	0	- 10.115	27.299	- 9.140	119.402
Uitgaven:		112.233	0	- 7.674	12.461	- 2.397	114.623
<i>Waarvan juridisch verplicht:</i>		83%					
13.01	Ruimtelijk instrumentarium	6.849	0	- 165	3.318	- 1.741	8.261
13.01.01	Opdrachten	4.672	0	1.046	3.053	- 1.299	7.472
	– <i>Wabo</i>	1.463	0	- 1.408	224	- 279	0
	– <i>Architectonisch beleid</i>	1.728	0	400	138	- 333	1.933
	– <i>Overige opdrachten</i>	1.481	0	2.054	2.691	- 687	5.539
13.01.02	Subsidies	966	0	0	50	- 227	789
13.01.03	Bijdrage aan agentschappen	1.211	0	- 1.211	0	0	0
	– <i>waarvan bijdrage aan RWS</i>	1.211	0	- 1.211	0	0	0
13.01.04	Bijdrage aan medeoverheden	0	0	0	215	- 215	0
13.02	Geo-informatie	38.806	0	2.890	5.462	651	47.809
13.02.01	Opdrachten	4.788	0	- 1.151	- 375	- 175	3.087
13.02.02	Subsidies	1.999	0	5.200	3.342	30	10.571
	– <i>Basisregistraties</i>	1.999	0	5.200	3.342	30	10.571
13.02.06	Bijdrage aan ZBO's en RWT's	32.019	0	- 1.159	2.495	796	34.151
	– <i>Kadaster</i>	32.019	0	- 1.159	2.495	796	34.151
13.03	Gebiedsontwikkeling	8.069	0	- 179	- 207	- 12	7.671
13.03.01	Opdrachten	1.111	0	- 949	993	5	1.160
13.03.02	Subsidies	90	0	- 30	- 30	12	72
13.03.03	Bijdrage aan agentschappen	0	0	0	0	0	0
	– <i>waarvan bijdrage aan RWS</i>	0	0	0	0	0	0
13.03.04	Bijdrage aan medeoverheden	6.868	0	800	- 1.200	- 29	6.439
	– <i>Projecten BIRK</i>	4.318	0	800	- 1.200	- 29	3.889
	– <i>Projecten Nota Ruimte</i>	0	0	0	0	0	0
	– <i>Projecten Bestaand Rotterdam Gebied</i>	2.550	0	0	0	0	2.550
13.04	Ruimtegebruik bodem	43.748	0	- 7.057	- 10.424	- 530	25.737
13.04.01	Opdrachten	3.350	0	2.901	329	- 1.049	5.531
13.04.02	Subsidies	12.000	0	0	858	522	13.380
	– <i>Bedrijvenregeling</i>	10.000	0	0	- 3.500	477	6.977
	– <i>Bodemsanering NS</i>	0	0	0	0	0	0
	– <i>Caribisch Nederland</i>	0	0	0	4.358	14	4.372
	– <i>Overige subsidies</i>	2.000	0	0	0	31	2.031
13.04.03	Bijdrage aan agentschappen	7.523	0	- 697	0	0	6.826
	– <i>waarvan bijdrage aan RWS</i>	7.523	0	- 697	0	0	6.826
13.04.04	Bijdrage aan medeoverheden	20.875	0	- 9.261	- 11.611	- 3	0
	– <i>Meerjarenprogramma Bodem</i>	20.225	0	- 9.261	- 10.961	- 3	0
	– <i>Programma Gebiedsgericht instrumentarium</i>	650	0	0	- 650	0	0
13.04.07	Bekostiging	0	0	0	0	0	0
	– <i>Uitvoering klimaatadaptie</i>	0	0	0	0	0	0
13.05	Eenvoudig Beter	14.761	0	- 3.163	14.312	- 765	25.145
13.05.01	Opdrachten	8.281	0	- 2.771	5.837	- 765	10.582
	– <i>Eenvoudig Beter</i>	8.281	0	- 2.771	5.837	- 765	10.582
	– <i>OLO 3</i>	0	0	0	0	0	0
13.05.03	Bijdrage aan agentschappen	6.480	0	- 392	8.475	0	14.563
	– <i>waarvan bijdrage aan RWS</i>	6.480	0	- 392	8.475	0	14.563
	Ontvangsten	934	0	7.890	14.007	226	23.057

Verplichtingen

De mutatie ontstaat voornamelijk door vertraging van een aantal subsidietoekenningen in het kader van de Actieagenda Architectuur en

Ruimtelijk Ontwerp (AAARO) waardoor deze niet meer in 2016 zijn verstrekt. Verder is er minder aanspraak gemaakt op de Bedrijvenregeling door gemeenten en provincies voor Bodemsaneringen.

Ten slotte is als gevolg van de afwikkeling van subsidies in het kader van de Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT) budget vrijgevallen; een ten tijde van de najaarsnota geaccordeerde verplichtingenverhoging is hiertoe gecorrigeerd.

Artikel 14 Wegen en verkeersveiligheid

Budgettaire gevolgen van beleid: Slotwet 2016 (Bedragen x € 1.000)

14	Wegen en Verkeersveiligheid	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 2e suppletoire begroting	Mutaties Slotwet	Realisatie 2016
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6) = (1)+(2)+(3)+(4)+(5)
Verplichtingen		28.702	0	5.025	4.833	24.555	63.115
Uitgaven:		33.414	0	1.850	- 446	- 183	34.635
<i>Waarvan juridisch verplicht:</i>		70%					
14.01	Netwerk	16.033	0	1.263	- 1.386	- 543	15.367
14.01.01	Opdrachten	12.742	0	252	- 1.436	- 533	11.025
	– <i>Beter Benutten</i>	6.560	0	1.386	- 432	- 269	7.245
	– <i>BOA wegverkeersbeleid</i>	2.312	0	- 399	- 501	- 92	1.320
	– <i>Wegverkeersbeleid</i>	2.236	0	- 169	- 515	- 118	1.434
	– <i>Overige opdrachten</i>	1.634	0	- 566	12	- 54	1.026
14.01.02	Subsidies	722	0	425	- 11	- 10	1.126
14.01.03	Bijdrage aan agentschappen	2.569	0	586	61	0	3.216
	– <i>waarvan bijdrage aan RWS</i>	2.569	0	586	61	0	3.216
14.02	Veiligheid	17.381	0	587	940	360	19.268
14.02.01	Opdrachten	5.629	0	649	914	406	7.598
14.02.02	Subsidies	8.736	0	- 279	- 250	- 144	8.063
	– <i>VVN</i>	3.660	0	0	11	- 11	3.660
	– <i>SWOV</i>	3.958	0	- 110	- 61	- 6	3.781
	– <i>Overige subsidies</i>	1.118	0	- 169	- 200	- 127	622
14.02.03	Bijdrage aan agentschappen	389	0	187	9	0	585
	– <i>waarvan bijdrage aan RWS</i>	389	0	187	9	0	585
14.02.05	Bijdrage aan internationale organisaties	0	0	30	0	0	30
14.02.06	Bijdrage aan ZBO's en RWT's	2.627	0	0	267	98	2992
	– <i>CBR</i>	2.627	0	0	267	98	2992
	Ontvangsten	6.782	0	0	- 715	- 2.918	3.149

Verplichtingen

De hogere verplichtingen worden voornamelijk veroorzaakt door een overboeking van € 30,1 miljoen vanuit het Infrastructuurfonds ten behoeve van het vervoliprogramma Beter Benutten: het innovatiepartnership Talking Traffic. De lenM middelen zijn beschikbaar op het Infrastructuurfonds. De verantwoording van deze uitgaven vindt plaats op de begroting van HXII. Met de brief van 8 december 2016 is de Kamer hierover geïnformeerd (Kamerstukken II 2016–2017 34 550, nr. 64). Daarnaast is er bij Slotwet verplichtingenbudget afgeboekt in verband met een correctie inzake de kwalificatie inhuur/uitbesteding. Dit resulteerde dat een deel van de contracten die op uitbesteding waren verantwoord zijn gecorrigeerd naar inhuur (artikel 98).

Ontvangsten

De lagere ontvangsten zijn met name veroorzaakt doordat er minder bestuurlijke boetes zijn uitgeschreven. Daarnaast zijn er minder ontvangsten binnengekomen doordat er uit de Stichting Buisleidingen-

straat minder opbrengsten ontvangen zijn dan geraamd. Hieraan ten grondslag liggen bestuurlijke afspraken over het herinvesteren van de inkomsten door de stichting.

Artikel 15 OV-keten

Budgettaire gevolgen van beleid: Slotwet 2016 (Bedragen x € 1.000)

15	OV-keten	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 2e suppletoire begroting	Mutaties Slotwet	Realisatie 2016
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6) = (1)+(2)+(3)+(4)+(5)
Verplichtingen		5.171	0	1.492	- 764	- 333	5.566
Uitgaven:		6.135	0	241	- 1.338	- 293	4.745
<i>Waarvan juridisch verplicht:</i>		64%					
15.01	OV-keten	6.135	0	241	- 1.338	- 293	4.745
15.01.01	Opdrachten	4.652	0	123	- 1.318	- 292	3.165
15.01.02	Subsidies	485	0	342	- 44	- 1	782
15.01.03	Bijdrage aan agentschappen	998	0	- 224	24	0	798
	- waarvan bijdrage aan RWS	998	0	- 224	24	0	798
Ontvangsten		0	0	0	6.195	12	6.207

De wijzigingen bij Slotwet binnen dit artikel zijn kleiner dan de gehanteerde norm en worden daarom niet uiteengezet (zie de leeswijzer).

Artikel 16 Spoor

Budgettaire gevolgen van beleid: Slotwet 2016 (Bedragen x € 1.000)

16	Spoor	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 2e suppletoire begroting	Mutaties Slotwet	Realisatie 2016
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6) = (1)+(2)+(3)+(4)+(5)
Verplichtingen		4.573	0	710	23.412	- 591	28.104
Uitgaven:		23.996	0	- 1.608	2.663	- 6.155	18.896
<i>Waarvan juridisch verplicht:</i>		98%					
16.01	Spoor	23.996	0	- 1.608	2.663	- 6.155	18.896
16.01.01	Opdrachten	2.250	0	- 17	- 935	- 313	985
	- ERTMS	0	0	47	- 47	0	0
	- Overige opdrachten	2.250	0	- 64	- 888	- 313	985
16.01.02	Subsidies	21.646	0	- 1.620	1.345	- 5.827	15.544
	- GSM-R	10.300	0	- 1.675	- 2.287	- 4.324	2.014
	- Bodemsanering NS percelen	9.076	0	0	0	0	9.076
	- Overige subsidies	2.270	0	55	3.632	- 1.503	4.454
16.01.03	Bijdrage aan agentschappen	0	0	44	0	0	44
	- waarvan bijdrage aan KNMI	0	0	44	0	0	44
	- waarvan bijdrage aan RWS	0	0	0	0	0	0
16.01.04	Bijdrage aan medeoverheden	0	0	0	2.253	- 1	2.252
	- CLU Betuweroute en HSL	0	0	0	2.253	- 1	2.252
16.01.05	Bijdragen aan internationale organisaties	100	0	- 15	0	- 14	71
Ontvangsten		0	0	0	0	3	3

16.01 Spoor

Subsidies

Dit betreffen lagere uitgaven die met name worden veroorzaakt doordat nog te betalen subsidiemiddelen in het kader van de subsidieregeling Beheersing GSM-R interferentie, die pas in 2017 tot betaling zullen komen. Daarnaast is sprake van lagere subsidieuitgaven dan geraamd bij de 2^e suppletoire begroting voor het nemen van extra maatregelen voor de sociale veiligheid.

Artikel 17 Luchtvaart

Budgettaire gevolgen van beleid: Slotwet 2016 (Bedragen x € 1.000)

17	Luchtvaart	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 2e suppletoire begroting	Mutaties Slotwet	Realisatie 2016
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6) = (1)+(2)+(3)+(4)+(5)
Verplichtingen		25.355	0	2.692	5.077	- 2.800	30.324
Uitgaven:		24.985	0	552	3.144	- 1.241	27.440
<i>Waarvan juridisch verplicht:</i>		59%					
17.01	Luchtvaart	24.985	0	552	3.144	- 1.241	27.440
17.01.01	Opdrachten	13.916	0	- 4.691	626	- 1.264	8.587
	- Opdrachten GIS	3.023	0	0	577	- 430	3.170
	- Leefbaarheidsfonds	5.900	0	- 5.900	0	0	0
	- Overige opdrachten	4.993	0	1.209	49	- 834	5.417
17.01.02	Subsidies	910	0	5.189	2.278	78	8.455
17.01.03	Bijdrage aan agentschappen	8.979	0	- 151	212	0	9.040
	- waarvan bijdrage aan RWS (Caribisch Nederland)	8.931	0	- 187	211	0	8.955
	- waarvan bijdrage aan RWS	48	0	22	1	0	71
	- waarvan bijdrage aan KNMI	0	0	14	0	0	14
17.01.05	Bijdrage aan internationale organisaties	1.180	0	105	28	- 32	1.281
17.01.06	Bijdrage aan ZBO's en RWT's	0	0	100	0	- 23	77
	- LVNL	0	0	100	0	- 23	77
	Ontvangsten	9.311	0	1.001	- 1.985	65	8.392

Verplichtingen

De lagere verplichtingen worden met name veroorzaakt doordat er minder woningen zijn aangekocht in de veiligheids- en geluidszone dan geraamd in het kader van het Luchthavenindielingsbesluit (LIB). Daarnaast betreft het lagere aangegane verplichtingen voor de behandeling en uitbetaling van schadeclaims in het kader van Geluidsisolatie Schiphol (GIS).

17.01 Luchtvaart

Opdrachten

De lagere uitgaven worden met name veroorzaakt doordat minder woningen in de veiligheids- en geluidszone zijn aangekocht dan geraamd. Daarnaast zijn er lagere uitgaven door vertraging bij de uitvoering van een aantal onderzoeksopdrachten die door het Nederlands Lucht- en Ruimtevaartcentrum (NLR) worden uitgevoerd.

Artikel 18 Scheepvaart en Havens

Budgettaire gevolgen van beleid: Slotwet 2016 (Bedragen x € 1.000)

18	Scheepvaart en Havens	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 2e suppletoire begroting	Mutaties Slotwet	Realisatie 2016
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6) = (1)+(2)+(3)+(4)+(5)
Verplichtingen		33.737	0	3.591	- 15.313	- 526	21.489
Uitgaven:		24.997	0	1.145	- 3.108	- 301	22.733
<i>Waarvan juridisch verplicht:</i>		96%					
18.01	Scheepvaart en havens	24.997	0	1.145	- 3.108	- 301	22.733
18.01.01	Opdrachten	17.966	0	946	- 4.208	- 142	14.562
	– Topsector logistiek	16.013	0	0	- 4.099	40	11.954
	– Overige opdrachten	1.953	0	946	- 109	- 182	2.608
18.01.02	Subsidies	4.587	0	200	1.099	40	5.926
	– Topsector logistiek	4.337	0	0	800	- 35	5.102
	– Overige subsidies	250	0	200	299	75	824
18.01.03	Bijdrage aan agentschappen	1.408	0	- 151	33	0	1.290
	– waarvan bijdrage aan RWS	1.408	0	- 151	33	0	1.290
18.01.05	Bijdragen aan internationale organisaties	1.036	0	150	- 32	- 199	955
Ontvangsten		0	0	0	0	254	254

De wijzigingen bij Slotwet binnen dit artikel zijn kleiner dan de gehanteerde norm en worden daarom niet uiteengezet (zie de leeswijzer).

Artikel 19 Klimaat

Budgettaire gevolgen van beleid: Slotwet 2016 (Bedragen x € 1.000)

19	Klimaat	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 2e suppletoire begroting	Mutaties Slotwet	Realisatie 2016
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6) = (1)+(2)+(3)+(4)+(5)
Verplichtingen		54.747	0	15.823	7.365	- 5.981	71.954
Uitgaven:		57.761	0	13.139	4.040	- 2.934	72.006
<i>Waarvan juridisch verplicht:</i>		80%					
19.01	Tegengaan klimaatverandering	14.026	0	- 1.200	2.974	- 610	15.190
19.01.01	Opdrachten	2.352	0	- 634	1.463	- 500	2.681
19.01.02	Subsidies	102	0	350	650	- 110	992
19.01.03	Bijdrage aan agentschappen	11.572	0	- 916	861	0	11.517
	– Waarvan bijdrage aan KNMI	220	0	589	0	0	809
	– Waarvan bijdrage aan RWS	4.178	0	- 1.487	0	0	2.691
	– Waarvan bijdrage aan Nea	7.174	0	- 18	861	0	8.017
19.02	Internationaal beleid, coördinatie en samenwerking	43.735	0	14.339	1.066	- 2.324	56.816
19.02.01	Opdrachten	6.649	0	5.121	- 7.693	- 763	3.314
	– Interreg	1.805	0	- 1.590	- 100	- 7	108
	– Overige opdrachten	4.844	0	6.711	- 7.593	- 756	3.206
19.02.02	Subsidies	500	0	715	800	- 577	1.438
	– Interreg	500	0	715	0	- 577	638
	– Overige subsidies		0	0	800	0	800
19.02.03	Bijdrage aan agentschappen	34.212	0	8.003	1.409	- 600	43.024
	– waarvan bijdrage aan RIVM	29.802	0	3.315	812	- 735	33.194
	– waarvan bijdrage aan RWS	354	0	- 16	0	0	338
	– waarvan bijdrage aan RVO	4.056	0	4.704	597	135	9.492

19	Klimaat	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 2e suppletoire begroting	Mutaties Slotwet	Realisatie 2016
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6) = (1)+(2)+(3)+(4)+(5)
19.02.05	Bijdrage aan internationale organisaties	2.374	0	500	6.550	- 384	9.040
	Ontvangsten	189.000	0	5.900	- 53.415	3.989	145.474

Verplichtingen

De onderschrijving van het verplichtingenbudget wordt met name veroorzaakt doordat verplichtingen in het kader van de klimaatagenda niet meer in 2016 zijn aangegaan en door de afwikkeling van afgelopen subsidies op het vlak van duurzame mobiliteit.

19.02 Internationaal beleid, coördinatie en samenwerking

De lagere uitgaven op artikelonderdeel Internationaal beleid, coördinatie en samenwerking is voornamelijk het gevolg van een vertraging in de bouw van het Galileo Reference Centre. Voorts zijn op het opdrachtenbudget voor RIVM en op de subsidieregeling Interreg in 2016 minder uitgaven zijn gedaan dan geraamd.

Ontvangsten

De hogere ontvangsten zijn hoofdzakelijk veroorzaakt doordat de veilingopbrengsten in het kader van het Emission Trade System (ETS) hoger zijn uitgevallen dan de vastgestelde raming.

Artikel 20 Lucht en geluid

Budgettaire gevolgen van beleid: Slotwet 2016 (Bedragen x € 1.000)

20	Lucht en Geluid	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 2e suppletoire begroting	Mutaties Slotwet	Realisatie 2016
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6) = (1)+(2)+(3)+(4)+(5)
Verplichtingen		25.758	0	4.703	120	- 14.376	16.205
Uitgaven:		30.983	0	1.624	- 3.980	242	28.869
<i>Waarvan juridisch verplicht:</i>		98%					
20.01	Gezonde lucht en tegengaan geluidshinder	30.983	0	1.624	- 3.980	242	28.869
20.01.01	Opdrachten	4.697	0	3.757	- 1.363	140	7.231
	- Verkeersemisies	2.038	0	0	950	175	3.163
	- Geluid- en luchtsanering	2.659	0	3.757	- 2.313	- 35	4.068
20.01.02	Subsidies	2.000	0	0	- 1.950	0	50
	- Euro 6 en Euro-VI	2.000	0	0	- 2.000	0	0
	- Overige subsidies	0	0	0	50	0	50
20.01.03	Bijdrage aan agentschappen	2.127	0	188	0	0	2.315
	- waarvan bijdrage aan RWS	2.127	0	188	0	0	2.315
20.01.04	Bijdrage aan medeoverheden	21.285	0	- 2.608	- 667	0	18.010
	- NSL	0	0	0	0	0	0
	- Wegverkeerlawaaai	21.285	0	- 2.608	- 667	0	18.010
	- Overige bijdrage medeoverheden	0	0	0	0	0	0
20.01.07	Bekostiging	874	0	287	0	102	1.263

20	Lucht en Geluid	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 2e suppletoire begroting	Mutaties Slotwet	Realisatie 2016
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6) = (1)+(2)+(3)+(4)+(5)
	Ontvangsten	0	0	0	0	0	236

Verplichtingen

De onderschrijding van het verplichtingenbudget wordt met name veroorzaakt door de afwikkeling van de Euro 6-subsidies. Daarnaast is in 2016 minder verplichtingenbudget aangewend doordat de compensatieregeling milieuzonering geen doorgang heeft gevonden (Kamerstukken II 2016–2017 31 209, nr. 204).

Artikel 21 Duurzaamheid

Budgettaire gevolgen van beleid: Slotwet 2016 (Bedragen x € 1.000)

21	Duurzaamheid	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 2e suppletoire begroting	Mutaties Slotwet	Realisatie 2016
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6) = (1)+(2)+(3)+(4)+(5)
	Verplichtingen	21.842	0	- 4.213	432	925	18.986
	Uitgaven:	23.564	0	- 4.569	- 904	968	19.059
	<i>Waarvan juridisch verplicht:</i>	87%					
21.04	Duurzaamheidsinstrumentarium	1.164	0	- 415	- 43	30	736
21.04.01	Opdrachten	969	0	- 220	- 43	30	736
21.04.03	Bijdrage aan agentschappen	195	0	- 195	0	0	0
	– waarvan bijdrage aan RWS	195	0	- 195	0	0	0
21.05	Duurzame Productketens	18.118	0	- 2.850	- 337	1.247	16.178
21.05.01	Opdrachten	12.418	0	- 4.041	- 441	1.096	9.033
	– <i>Uitvoering Duurzame productketens</i>	12.418	0	- 4.041	- 441	1.096	9.032
	– <i>Caribisch Nederland afvalbeheer</i>	0	0	0	0	0	0
21.05.02	Subsidies	582	0	913	104	150	1.749
21.05.03	Bijdrage aan agentschappen	5.118	0	278	0	0	5.396
	– waarvan bijdrage aan RWS	5.118	0	278	0	0	5.396
21.06	Natuurlijk kapitaal	4.282	0	- 1.304	- 524	- 309	2.145
21.06.01	Opdrachten	1.975	0	117	- 524	- 237	1.331
21.06.02	Subsidies	359	0	- 287	0	- 72	0
21.06.03	Bijdrage aan agentschappen	1.948	0	- 1.134	0	0	814
	– waarvan bijdrage aan RWS	1.948	0	- 1.134	0	0	814
	Ontvangsten	0	0	0	2.170	28	2.198

21.05 Duurzame productketens

De hogere uitgaven zijn met name het gevolg van onvoorziene noodzakelijke investeringen in de afvalketen op Saba. Voorts heeft op het programma Realisatie van Acceleratie naar een Circulaire Economie (RACE) een aantal betalingen eerder plaatsgevonden dan geraamd. Tot slot is op het artikelonderdeel 21.05 Duurzame Productketens bij een aantal opdrachten hogere voorschotten betaald dan geraamd.

Artikel 22 Omgevingsveiligheid en Milieurisico's

Budgettaire gevolgen van beleid: Slotwet 2016 (Bedragen x € 1.000)

22	Omgevingsveiligheid en Milieurisico's	Stand	Mutaties via	Mutaties 1e	Mutaties 2e	Mutaties	Realisatie
		ontwerp begroting	NvW en amendement	supplettoire begroting	supplettoire begroting	Slotwet	2016
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6) = (1)+(2)+ (3)+(4)+(5)
Verplichtingen		33.309	0	- 4.253	25.602	576	55.234
Uitgaven:		34.012	0	- 2.338	2.279	710	34.663
<i>Waarvan juridisch verplicht:</i>		97%					
22.01	Veiligheid chemische stoffen	7.620	0	- 6	- 1.962	1.090	6.742
22.01.01	Opdrachten	4.574	0	- 462	- 639	503	3.976
22.01.02	Subsidies	973	0	1.199	- 1.323	587	1.436
	- <i>NANoREG</i>	698	1.129	1.129	- 1.323	596	1.100
	- <i>Overige subsidies</i>	275	70	70	0	- 9	336
22.01.03	Bijdrage aan agentschappen	2.073	0	- 743	0	0	1.330
	- <i>waarvan bijdrage aan RWS</i>	2.073	0	- 743	0	0	1.330
22.01.05	Bijdragen aan internationale organisaties	0	0	0	0	0	0
22.02	Veiligheid biotechnologie	3.602	0	0	- 2.000	19	1.621
22.02.01	Opdrachten	3.602	0	0	- 2.000	19	1.621
22.02.05	Bijdragen aan internationale organisaties	0	0	0	0	0	0
22.03	Veiligheid bedrijven en transport	22.790	0	- 2.332	6.241	- 399	26.300
22.03.01	Opdrachten	5.587	0	- 1.254	- 1.186	301	3.448
	- <i>Omgevingsveiligheid</i>	1.537	0	- 1.537	0	868	868
	- <i>Uitvoering veiligheid inrichtingen en basisnetten</i>	2.263	0	- 841	- 798	- 279	345
	- <i>Overige opdrachten</i>	1.787	0	1.124	- 388	- 288	2.235
22.03.02	Subsidies	10.490	0	0	7.387	- 704	17.173
	- <i>Asbest en safety deals</i>	10.000	0	0	5.275	- 79	15.196
	- <i>Overige subsidies</i>	490	0	0	2.112	- 625	1.977
22.03.03	Bijdrage aan agentschappen	3.707	0	- 1.078	0	0	2.629
	- <i>waarvan bijdrage aan RWS</i>	3.707	0	- 1.078	0	0	2.629
22.03.04	Bijdragen aan medeoverheden	0	0	0	0	60	60
	- <i>Bijdragen asbestsanering</i>	0	0	0	0	0	0
	- <i>Bijdragen programma Externe Veiligheid</i>	0	0	0	0	60	60
	- <i>Overige bijdragen aan medeoverheden</i>	0	0	0	0	0	0
22.03.05	Bijdragen aan internationale organisaties	0	0	0	0	0	0
22.03.09	Inkomensoverdracht	3.006	0	0	40	- 56	2.990
	Ontvangsten	928	0	1.129	0	- 28	272

22.01 Veiligheid chemische stoffen

De hogere uitgaven op artikelonderdeel 22.01 Veiligheid chemische stoffen worden veroorzaakt doordat de vergoedingen ter uitvoering van de programma's ProSafe en NaNoReg hoger zijn uitgevallen dan geraamd. Daarnaast werd een interdepartementale bijdrage verwacht op artikelonderdeel 22.01 Veiligheid chemische stoffen. De bijdrage is echter niet in 2016 ontvangen, maar volgt pas in 2017.

Artikel 23 Meteorologie, seismologie en aardobservatie

Budgettaire gevolgen van beleid: Slotwet 2016 (Bedragen x € 1.000)

23	Meteorologie, Seismologie en Aardobservatie	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 2e suppletoire begroting	Mutaties Slotwet	Realisatie 2016
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6) = (1)+(2)+(3)+(4)+(5)
Verplichtingen		32.566	0	6	3.380	4	35.956
Uitgaven:		33.433	0	164	3.380	4	36.981
<i>Waarvan juridisch verplicht:</i>		100%					
23.01	Meteorologie en seismologie	25.059	0	171	3.330	4	28.564
23.01.03	Bijdrage aan het agentschap KNMI	24.192	0	13	3.330	0	27.535
	– <i>Meteorologie</i>	23.726	0	12	2.907	0	26.645
	– <i>Seismologie</i>	466	0	1	423	0	890
23.01.04	Bijdrage aan internationale organisaties	867	0	158	– 1.025	0	0
	– <i>Contributie WMO (HGIS)</i>	867	0	158	– 1.025	0	0
23.01.05	Bijdrage aan internationale organisaties	0	0	0	1.025	4	1.029
	– <i>Contributie WMO (HGIS)</i>	0	0	1.025	– 1.025	4	1.029
23.02	Aardobservatie	8.374	0	– 7	50	0	8.417
23.02.03	Bijdrage aan het agentschap KNMI	8.374	0	– 7	50	0	8.417
	– <i>Aardobservatie</i>	8.374	0	– 7	50	0	8.417
Ontvangsten		0	0	0	0	0	0

De wijzigingen bij Slotwet binnen dit artikel zijn kleiner dan de gehanteerde norm en worden daarom niet uiteengezet (zie de leeswijzer).

Artikel 24 Handhaving en toezicht

Budgettaire gevolgen van beleid: Slotwet 2016 (Bedragen x € 1.000)

24	Handhaving en Toezicht	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 2e suppletoire begroting	Mutaties Slotwet	Realisatie 2016
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6) = (1)+(2)+(3)+(4)+(5)
Verplichtingen		110.655	0	3.329	4.986	0	118.970
Uitgaven:		110.655	0	3.329	4.986	0	118.970
<i>Waarvan juridisch verplicht:</i>		100%					
24.01	Handhaving en toezicht	110.655	0	3.329	4.986	0	118.970
24.01.03	Bijdrage aan het agentschap ILT	110.655	0	3.329	4.986	0	118.970
	– <i>Afval, Industrie en bedrijven</i>	25.264	0	592	1.285	0	27.141
	– <i>Rail en wegvervoer</i>	23.167	0	2.444	2.286	0	27.897
	– <i>Scheepvaart</i>	21.640	0	239	493	0	22.372
	– <i>Luchtvaart</i>	17.983	0	24	408	0	18.415
	– <i>Water, producten en stoffen</i>	22.601	0	30	514	0	23.145
Ontvangsten		0	0	0	0	0	0

De wijzigingen bij Slotwet binnen dit artikel zijn kleiner dan de gehanteerde norm en worden daarom niet uiteengezet (zie de leeswijzer).

Artikel 25 Brede doeluitkering

Budgettaire gevolgen van beleid: Slotwet 2016 (Bedragen x € 1.000)

25	Brede Doeluitkering	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 2e suppletoire begroting	Mutaties Slotwet	Realisatie 2016
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6) = (1)+(2)+(3)+(4)+(5)
Verplichtingen		854.242	0	2.749	44.543	21.875	923.409
Uitgaven:		852.688	0	29.263	11.985	0	893.936
<i>Waarvan juridisch verplicht:</i>		100%					
25.01	Brede Doeluitkering	852.688	0	29.263	11.985	0	893.936
	Ontvangsten	0	0	0	0	0	0

Verplichtingen

De hogere verplichtingen worden voornamelijk veroorzaakt door een verplichting van € 13,7 miljoen die is aangegaan om de bijdrage aan BDU regio's te kunnen verstrekken in 2017 t.b.v. het programma Beter Benutten. De dekking is voorzien op het Infrastructuurfonds vanuit artikel 12. Teneinde de bijdrage BDU voor 2017 op prijspeil 2016 te kunnen verplichten is verplichtingen- ruimte naar voren gehaald ter hoogte van € 11,8 miljoen. Omdat er te veel verplichtingen was geraamd dan benodigd voor de definitieve beschikking is een bedrag van 3,6 miljoen afgeboekt.

Artikel 26 Bijdrage investeringsfondsen

Budgettaire gevolgen van beleid: Slotwet 2016 (Bedragen x € 1.000)

26	Bijdrage Investeringsfondsen	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 2e suppletoire begroting	Mutaties Slotwet	Realisatie 2016
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6) = (1)+(2)+(3)+(4)+(5)
Verplichtingen		6.375.221	0	- 184.353	- 164.569	0	6.026.299
Uitgaven:		6.375.221	0	- 184.353	- 164.569	0	6.026.299
26.01	Bijdrage aan het Infrastructuurfonds	5.355.569	0	- 171.387	- 157.416	0	5.026.766
26.02	Bijdrage aan het Deltafonds	1.019.652	0	- 12.966	- 7.153	0	999.533
	Ontvangsten	0	0	0	0	0	0

De wijzigingen bij Slotwet binnen dit artikel zijn kleiner dan de gehanteerde norm en worden daarom niet uiteengezet (zie de leeswijzer).

2.3 De niet-beleidsartikelen

Artikel 97 Algemeen departement

Budgettaire gevolgen van beleid: Slotwet 2016 (Bedragen x € 1.000)

97	Algemeen Departement	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 2e suppletoire begroting	Mutaties Slotwet	Realisatie 2016
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6) = (1)+(2)+(3)+(4)+(5)
Verplichtingen		44.730	0	2.542	14.514	- 13.834	47.952
Uitgaven:		45.738	0	3.217	13.174	- 2.605	59.524
97.01	lenM-brede programmamiddelen	45.738	0	3.217	13.174	- 2.605	59.524
97.01.01	Opdrachten	26.667	0	- 861	5.340	- 2.376	28.770
	- <i>Onderzoeken ANVS</i>	4.032	0	- 103	71	- 838	3.162
	- <i>Regeringsvliegtuig</i>	6.644	0	- 6	2.221	- 128	8.731
	- <i>Overige opdrachten</i>	15.991	0	- 752	3.048	- 1.410	16.877
97.01.02	Subsidies	1.250	0	172	368	0	1.790
97.01.03	Bijdrage aan agentschappen	12.594	0	3.906	7.337	0	23.837
	- <i>waarvan bijdrage aan KNMI</i>	0	0	2.413	259	0	2.672
	- <i>waarvan bijdrage aan ILT</i>	11.985	0	- 9	233	0	12.209
	- <i>waarvan bijdrage aan RWS</i>	609	0	1.502	463	0	2.574
	- <i>waarvan bijdrage aan RIVM</i>	0	0	0	0	0	6.382
97.01.06	Bijdrage aan ZBO en RWT	5.227	0	0	129	- 229	5.127
	- <i>StAB</i>	5.227	0	0	129	- 229	5.127
	Ontvangsten	1.994	0	0	- 893	158	1.259

Verplichtingen

De lagere realisatie op aangegane verplichtingen is voornamelijk het gevolg van de beëindiging van het contract met de beheerder van het regeringsvliegtuig (er is nog geen nieuwe beheerder) en eerdere beëindiging van het project OLO 3 dan gepland. Daarnaast heeft een opschoning van openstaande verplichtingen plaatsgevonden van de programmabudgetten van ANVS en was er sprake van lagere uitgaven als gevolg van vertraging in de uitbesteding van onderzoeksopdrachten bij PBL en vertragingen. Tot slot betreft het de gevolgen van vertragingen in de campagnes Pluk/Duurzaam Doen en lagere uitgaven bij de campagne van AnaarBeter en lagere uitgaven, deels door medefinanciering, onder andere voor het project Strategische Kennis- en Innovatieagenda (SKIA).

97.01 lenM -brede programmamiddelen

Onderzoeken ANVS

Dit betreft met name meevallende uitgaven als gevolg van opschoning van openstaande verplichtingen op de programmabudgetten van ANVS.

Overige opdrachten

Dit betreft met name de gevolgen van vertragingen in de campagnes Pluk/Duurzaam Doen en lagere uitgaven bij de campagne van AnaarBeter en lagere uitgaven, deels door medefinanciering deels doordat diverse projecten goedkoper uitvielen dan wel niet zijn opgestart. Daarnaast zijn er lagere uitgaven als gevolg van vertraging in de uitbesteding van onderzoeksopdrachten bij PBL.

Artikel 98 Apparaatsuitgaven kerndepartement

Budgettaire gevolgen van beleid: Slotwet 2016 (Bedragen x € 1.000)

98	Apparaatsuitgaven Kerndepartement	Stand	Mutaties via	Mutaties 1e	Mutaties 2e	Mutaties	Realisatie
		ontwerp begroting	NvW en amendement	suppletoire begroting	suppletoire begroting	Slotwet	2016
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6) = (1)+(2)+ (3)+(4)+(5)
Verplichtingen		332.770	0	4.604	- 3.905	6.343	339.812
Uitgaven:		340.148	0	9.812	- 15.208	- 6.009	328.743
98.01	Personele uitgaven	218.672	0	2.026	12.130	- 5.910	226.918
	– waarvan eigen personeel	192.130	0	– 843	4.655	381	196.323
	– waarvan externe inhuur	15.929	0	4.479	7.224	– 6.670	20.962
	– waarvan overige personele uitgaven	10.613	0	– 1.610	251	379	9.633
98.02	Materiele uitgaven	121.476	0	7.786	– 27.338	- 99	101.825
	– waarvan ICT	23.248	0	10.294	– 8.368	– 3.720	21.454
	– waarvan bijdrage aan SSO's	51.024	0	– 5.810	8.257	7.401	60.872
	– waarvan overige materiële uitgaven	47.204	0	3.302	– 27.227	– 3.780	19.499
	Ontvangsten	3.530	0	13.016	1.528	1.249	19.323

Verplichtingen

In verband met het vastleggen van opdrachten met een kaseffect in 2017 wordt verplichtingruimte naar voren gehaald voor o.a. de Randstadregeling (ten behoeve van de uitstroom van personeel als invulling van taakstelling Rutte II) en het verlengen van een aantal inhuuropdrachten. Tevens heeft een correctie plaatsgevonden in het kader van het masterplan huisvesting. Deze was te laag begroot waarbij abusievelijk is vergeten om dit tijdig te corrigeren.

98.01 Personele uitgaven

De lagere uitgaven voor externe inhuur worden voornamelijk verklaard doordat enerzijds de begrootte kosten inhuur externen uiteindelijk door middel van inbesteding zijn gerealiseerd. Anderzijds zijn de uitgaven voor inhuur lager dan voorzien als gevolg van vertraging bij de (verrekening van) contracten voor de projecten ERTMS, OVS en Eenvoudig Beter.

98.02 Materiële uitgaven

De uitgaven voor ICT zijn lager dan begroot. Dit is het gevolg van een correctie van de Bijdrage RSSO SSC-ICT die ten onrechte als ICT uitgaven waren gebudgetteerd en verantwoord. De hogere bijdrage aan rijksbrede SSO's wordt deels veroorzaakt door de hiervoor genoemde correctie vanuit de ICT-budgetten en uitgaven, anderzijds betreft het uitgaven, gedaan voor Baten-Lastendiensten van IenM en het Ministerie van Buitenlandse Zaken waarvan de ontvangsten niet meer in 2016 zijn gerealiseerd en deze uitgaven ten laste van artikel 98 moeten worden verantwoord. Lagere uitgaven aan overige materiële kosten zijn het gevolg van opgelopen vertragingen bij diverse projecten en de facturering ervan. Daarnaast was sprake van lagere uitgaven dan voorzien voor o.a. Directieervoer, ondernemingsraden en huisvestingskosten ERTMS. Tot slot waren de uitgaven voor Corporate organisatieontwikkeling lager als gevolg van het later instromen van talentvolle vluchtelingen, vrijval op de reservering voor co-financiering van ontwikkelingen binnen de

beleidskern en voor het overige door lagere uitgaven voor diverse geplande activiteiten dan begroot.

Ontvangsten

Uiteindelijk bleek een aantal afrekeningen, voor dienstverlening uit 2015 aan de Baten lasten diensten van lenM, hoger uit te vallen dan geraamd waardoor meer (overlopende) ontvangsten zijn gerealiseerd. Tevens waren inkomsten uit detacheringen buiten lenM hoger dan geraamd.

Artikel 99 Nominaal en onvoorzien

Budgettaire gevolgen van beleid: Slotwet 2016 (Bedragen x € 1.000)

99	Nominaal en Onvoorzien	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 2e suppletoire begroting	Mutaties Slotwet	Realisatie 2016
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6) = (1)+(2)+(3)+(4)+(5)
Verplichtingen		25	0	77.574	- 77.532	- 67	0
Uitgaven:		25	0	77.574	- 77.532	- 67	0
Loonbijstelling		0	0	38.962	0	0	0
- waarvan programma		0	0	0	0	0	0
- waarvan apparaat		0	0	0	0	0	0
Prijsbijstelling		0	0	19.097	0	0	0
- waarvan programma		0	0	0	0	0	0
- waarvan apparaat		0	0	0	0	0	0
Onvoorzien		25	0	19.515	0	- 67	0
Ontvangsten		0	0	0	0	0	0

De wijzigingen bij Slotwet binnen dit artikel zijn kleiner dan de gehanteerde norm en worden daarom niet uiteengezet (zie de leeswijzer).